

ВОДЗЫЎ

на аўтарэферат дысертацыі

Мурашкі Наталлі Уладзіміраўны

“Мадэляванне маўленчага адукацыйнага асяроддзя
сродкамі фальклору на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі”,
прадстаўленай на саісканне вучонай ступені кандыдата педагогічных навук
па спецыяльнасці 13.00.02 – тэорыя і методыка навучання і выхавання
(вучнёўскай і студэнцкай моладзі)

Дысертацыйнае даследаванне Мурашкі Н.У. накіравана на вырашэнне актуальнай праблемы сучаснай педагогічнай навукі і практыкі: патрэбай грамадства не толькі ў высокаадукаванай білінгвальнай, але і высокакультурнай асобе, інтэграванай у культуру свайго народа, што дазволіць ёй паспяхова адаптавацца да полікультурнага навакольнага асяроддзя; неабходнасцю навуковага асэнсавання сутнасці, асаблівасцей і найбольш аптымальных сродкаў стварэння беларускамоўнага адукацыйнага асяроддзя ва ўмовах білінгвізму; неабходнасцю пошуку і ўкаранення інавацыйных метадычных распрацовак, накіраваных на забеспячэнне функцыянавання маўленчага адукацыйнага асяроддзя на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі і крытычнага аналізу эмпірычнага вопыту ўключэння ў яго вучняў. Даследаванне ставіць мэтай тэарэтычна абгрунтаваць і метадычна забяспечыць працэс мадэлявання маўленчага адукацыйнага асяроддзя сродкамі фальклору на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі ў школах з рускай мовай навучання.

Фальклор выступае крыніцай сацыяльнага вопыту, пазнавальнае значэнне якога праяўляецца ў адлюстраванні асаблівасцей рэальнага жыцця і перадачы праз фальклорныя творы ведаў пра грамадскія адносіны, працоўную дзейнасць і побыт. Ён з’яўляецца натуральнай мадэллю адлюстравання рэчаіснасці, дзе сканцэнтраваны назапашаныя веды, сацыяльны і практычны вопыт папярэдніх пакаленняў, якія праектуюцца на асобу малодшых школьнікаў ва ўмовах, прыбліжаных да рэальных. Упершыню ў педагогічнай навуцы фальклор разглядаецца як сродак стварэння маўленчага адукацыйнага асяроддзя на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі.

Аналіз аўтарэферата Н.У.Мурашкі дазваляе сцвярджаць, што дысертант пераканаўча абгрунтоўвае актуальнасць праведзенага даследавання па абранай тэме. У рабоце дакладна сфармуляваны супярэчнасці, якія выражаць навуковую праблему. У якасці сродку вырашэння вызначаных супярэчнасцей аўтарам прапановуецца распрацаваная мадэль стварэння маўленчага адукацыйнага асяроддзя сродкамі фальклору на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі, апрабаваны механізм яе стварэння – модульная методыка фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі вучняў праз вывучэнне фальклору.

Праведзенае Н.У.Мурашка даследаванне ўзбагачае наяўныя навукова-педагагічныя веды. У прыватнасці, удакладнена сутнасць маўленчага адукацыйнага асяроддзя з пазіцыі псіхалага-педагагічных і лінгвадыдактычных ведаў, апісана яго структура, вызначаны і абгрунтаваны патэнцыял фальклорных твораў як сродку мадэлявання маўленчага адукацыйнага асяроддзя.

У прыкладным аспекце несумненна навізна вынікаў, атрыманых у дысертацыі, знаходзіць свой выраз у распрацаванай саіскальнікам модульнай методыкі фарміравання маўленча-камунікатыўнай кампетэнцыі праз вывучэнне фальклорных твораў як механізма функцыянавання маўленчага адукацыйнага асяроддзя і яе метадычнага забеспячэння, якое ўключае праграму аб'яднання па інтарэсах «Фальклорная скарбонка» для I–IV класаў, метадычныя дапаможнікі для настаўнікаў «Вывучэнне фальклорных твораў на ўроках беларускай мовы і беларускай літаратуры (літаратурнага чытання): 2 клас», «Фальклорная скарбонка: казачная гасцёўня, 2 клас», мультымедычныя прэзентацыі, дэманстрацыйныя, раздатчныя матэрыялы, аўтарскі сайт «Фальклорная скарбонка» (folkskarbonka.by).

Абгрунтаванасць і дакладнасць сфармуляваных у дысертацыі высноў і рэкамендацый забяспечаны: прапрацаванасцю фундаментальных асноў, на якіх пабудавана даследаванне; выразнай лагічнай структурай даследавання і захаваннем вызначаных у ёй этапаў; адпаведнасцю кантрольнай і эксперыментальных груп, якія прымалі ўдзел у даследаванні; выкарыстаннем метадаў матэматычнай статыстыкі для доказу значнасці адрозненняў паміж выбаркамі рэспандэнтаў, якія навучаюцца па распрацаванай методыцы і рэспандэнтаў, уключаных у традыцыйна арганізуюмы адукацыйны працэс. Дакладнасць рэкамендацый пацвярджаецца вынікамі апрабавання матэрыялаў даследавання на міжнародных і рэспубліканскіх навукова-практычных канферэнцыях.

На аснове аналізу тэксту аўтарэферата можна зрабіць выснову аб тым, што дысертацыйнае даследаванне «Мадэляванне маўленчага адукацыйнага асяроддзя сродкамі фальклору на I ступені агульнай сярэдняй адукацыі» з'яўляецца завершаным, самастойным даследаваннем, якое валодае ўнутранай цэласнасцю, мае навуковую, практычную, сацыяльную і эканамічную значнасць. Гэта пацвярджае навуковую падрыхтоўку аўтара і адпаведнасць яго навуковай кваліфікацыі вучонай ступені кандыдата педагагічных навук па спецыяльнасці 13.00.02 – тэорыя і методыка навучання і выхавання (вучнёўскай і студэнцкай моладзі).

Дырэктар дзяржаўнай установы
адукацыі “Сярэдняя школа № 170
г. Мінска імя Героя Савецкага
Саюза Н. Рафіева”, кандыдат
педагагічных навук

А.В.Рабавя